

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 24. Quinam charitativè denunciare possint, aut etiam ad hoc obligenttur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

extra confessionem, & citra secretum naturale scit, nota, sine monitione pravia superiori denunciari ordinariè debent, ut Sanchez. *L. 6. mor. c. 18. num. 46. & 50.* Castrop. *l. c. p. 10. n. 2. & 3.* Suarez. *Tom. 4. de relig. L. 10. c. 9. n. 11.* Laym. *L. 3. t. 3. p. 2. c. 4. n. 5.* ex ea etiam ratione, quòd superior religiosus ordinariè loquendo, melius & efficacius monere, corrigere & emendare possit, removendo occasiones, & invigilando delinquenti, ita fere Reiffenst. *n. 71. & 72. & 73.* bene notans in religionibus, & rarò quoque apud sæculares requiri monitiones istiusmodi fraternas, quia plerumque & fere ordinariè adest una ex prædictis exceptionibus. Quod si tamen, ut potest quandoque contingere, inferior æque idoneus foret, ac superior ad efficaciter emendandum delinquentem; in eo casu præmittendas ab eo dictas monitiones, antequam paternè denunciaret delictum superiori religioso, docent Sanch. & Laym. *ll. cit.* Octava, dum quilibet in particulari, imò & totæ communitates dicto Evangelicæ denunciationis, & fraternæ correctionis ordini renunciant, quòd fieri etiam potest ex fine etiam honestissimo, nempe ex studio majoris perfectionis, renunciando juri suo, & famæ propriæ, uti de facto contingit in pluribus religionibus juxta jam dicta. Neque per denunciationem talem immediatè factam Prælato omiſſa illa monitione prævia delinquentis contravenitur præcepto divino aut naturali, in quo aliàs, ut dictum, fundatur ordo denunciationis & correctionis Evangelicæ, dum dicta denunciatio immediata fit de consensu & voluntate delinquentis denunciati; sicut præcepto Divino & naturali, intentoque fini servandi sigillum confessionis non contravenitur, dum manifestatio auditorum in confessione sacramentali fit ex voluntate, & de expressa licentia ipsius consentientis, utpote domini famæ & honoris sui: ac ita rectius contra paucos alios docent Suarez. *Tom. 4. de relig. L. 10. c. 7. n. 28.* Sanch. *conf. mor. c. 18. n. 43.* Cönnick. *d. 28. d. 11. n. 297.* Castrop. *tr. 6. p. 9. num. 3.* conformiter constitutioni Gregorii XIII. *ascendente domino. edita Calend. Junii 1584.* quæ confirmavit institutum societatis, & sub excommunicatione prohibuit impugnationem cujuscunque ejusdem societatis constitutionis, inter quas est dicta delatio immediata defectuum ad superiorem. Et inter cætera damnavit libellum cujusdam impugnantis memoratam denunciationem in societate usitatam, teste Alphons. Rodrig. *de perfectione p. 3. tr. 8. c. 6.* Castrop. *l. c. n. 4.* circa quæ tamen cum Suar. *l. c. c. 12. n. 3.* & Sanch. *cit. c. 18. num. 50.* norandum, confessionem illam famæ respectu defectus occulti deferendi immediatè ad superiorem in societate fieri tantum ad illum, ut patrem, & non ut judicem; quia sic cedenti denunciatio est utilior, & minus onerosa. Unde licet vi illius superior in denunciatum animadvertere queat moderata & paterna correctione, judicialiter tamen & rigorosè contra eum procedere nequit, ut Sanch. & Suar. *ll. cit.* apud Wiestn. *b. t. n. 64.*

4. Resp. Quartò, præmissis binis monitionibus, si monitus fraternè non respiscat, ad eundem in hac denunciatione evangelica Judex, seu Prælatus ecclesiasticus formato oblatoque libello, in quo narretur legitime adhibitas dictas monitiones, monitumque in peccato persistere, rogando, ut is eum, qui v. g. rem alienam cum peccato retinet, desistere à peccato, restituendo rem domino suo, compellat, non tantum per censuras ecclesiasticas, sed & per missionem domini in earum possessionem, Marant.

l. c. n. 5. & 6. citatis Bald. *in amb. ad hac. c. de usur. col. 2. in fin.* & Felin. *in c. novit. de judic. col. fin.* qui dicit, hunc esse bonum modum recuperandi rem per alium detentam, dum aliud ad hoc civile remedium deficeret. De cætero denunciatus in dicto libello se inscribere, & ad probandum crimen denunciatum non tenetur: si enim ad hoc non tenetur, qui denunciatur judicialiter, ut paulò post dicitur; multò minus teneri videtur, qui denunciatur charitativè, Laym. *L. 3. tr. 6. c. 3. n. 5.*

Quest. 24. Quinam charitativè denunciare possint, aut etiam ad hoc obligentur.

1. Resp. Ad primum: quilibet denunciare potest charitativè, quin & infames & criminosi, vel aliàs ad accusandum inhabiles modò ipsi non perseverent in crimine, ob quòd infames sunt, aut ad accusandum inhabiles; quia, qui propria peccata non corrigit, præterquam, quòd sit indignus, ut corrigat, & audiatur; præsumitur non bono zelo denunciare, ut Glof. *in c. 19. c. 2. q. 1. v. eod.* Wiestn. *n. 58.* cessante hac conditione, ad denunciandum admittuntur prædicti: non enim refert, quis denunciat, modò animam fratris sui lucratur, ita Pirh. *b. t. n. 86.* cum Abb. *in c. novit. de judic. n. 390.* Durand. *in spec. L. 3. p. 1. tit. de denunc. §. 2. n. 8.* & communi: idque, etiam si juraverint, se non denunciaturus, Reiffenst. *n. 77. arg. c. 26. §. fin. de jurejur.* ex ea ratione, quòd hac denunciatione non intendatur vindicta, sed bonum seu emendatio, & salus animæ delinquentis: sic in specie potest is, qui sententiã injustã, quæ jam transit in rem judicatam, succubuit, etsi exclusus sit ab omni remedio civili, adhuc denunciare evangelicè illum, quem scit injustè sententiã obtinuisse, & per hanc denunciationem compellere ad restitutionem eorum, quæ vi talis sententiæ adversarius obtinuerat, ut sic à peccato desistat; ita Marant. *p. 6. t. de denunc. n. 6.* cum Abb. *in c. 1. de concess. præbend. col. fin.* modò tamen ei constet de conscientia injusta obtinentis; quòd ei constare potest, si obtinens fortè extra judicium confessus fuerit, se injustè obtinuisse, juxta eosdem.

2. Resp. Ad secundum: quilibet ex præcepto charitatis fraternæ ad hanc denunciationem tenetur, cum dicta verba evangelica præferant modum præceptivum, Abb. *l. c. n. 35. & 36.* Pirh. *l. c.* contra Joan. Andr. *in cit. c. novit. num. 6.* & alios quosdam, qui tenent, non esse obligationem denunciandi aliam, quàm qualis est ad alia opera pia, nempe consilii; nisi respectu illorum, ad quos spectat correctio, ratione curæ & officii. Sed neque ab hac obligatione denunciandi charitativè excusantur, qui in jure non admittuntur tanquam testes legitimi, aut etiam illi, qui ad testificandum non obligantur; quia hæc obligatio oritur ex jure naturæ & præcepto charitatis, impediendi damnum proximi, quando fieri potest sine gravi dispendio. Unde nullo privilegio juris aut exceptione tolli potest, ubi hæc denunciatio necessaria aut profutura creditur ad dictum finem, de Lug. *l. c. n. 15.* Verum quid sit de hac obligatione denunciandi fundata in natura rei & præcepto evangelico, vi edictorum, seu præcepti ad denunciandum facti à Prælato seu superiore, non tenetur quis denunciare charitativè, sive Prælato ut patri; cum istiusmodi edicta & præcepta, ut si quis sciat tale crimen commissum, denunciaret seu deferat ad superiorem, ordinariè ordinentur ad forum externum, & ad judicium; unde tales

tales denunciations, & manifestationes ad præceptum superioris factæ excipiuntur in scriptis & eorum notatio, asservanturque, ut accedente alia notitia possit inchoari processus, de Lug. d. 38. f. 2. n. 31. qui tamen idipsum sic limitat, ut, si constaret de intentione superioris volentis denunciari ut patri, subditi teneantur obedire servato ordine correctionis fraternæ, & manifestare delicta etiam occulta, quorum nulla est infamia aut probatio, modò superior æstimaretur tantæ virtutis & prudentiæ, ut prodesset possit, & non obesse; esseque adhuc tunc denunciationem faciendam juxta ordinem charitatis, cum ordinaretur ad bonum proximi, notat Nav. apud de Lug. l. c. secus si superior credatur minus prudens & mansuetus, ut idem cum Sanch. L. 6. conf. c. 2. d. 17.

Quest. 25. Quenam delicta charitative denunciari possunt?

R Esp. Quodlibet delictum, etiam occultissimum, & nulli notum, præterquam delinquenti & denuncianti, denunciari charitative potest. Reiff. h. t. n. 78. cujus tamen contrarium sentire videtur Pirh. b. t. n. 86. dum ait: hæc denunciatio charitativa locum habet in quolibet delicto occulto, modo non sit omnino occultum, sed saltem probari possit per duos testes. Unde hoc ipso à contrario sentit, in eo locum non habere dictam denunciationem, si non nisi denunciati notum sit; quia tunc per duos testes probari nequit. Verum probabilis est, eum locum habere in eo casu, ubi crimen soli committenti & denunciati notum est: uti & locum habet in delictis notoriis, ut dictum q. 23. n. 1. ex Pirh.

Quest. 26. Facta denunciatione charitativa, qualiter procedere debeat superior?

R Esp. Facta hac denunciatione, dum crimen occultum est, & nemini præjudiciosum superior, seu Juxta tenetur se accommodare intentioni, seu petitioni denunciantis, illiusque modo denunciandi, ita ut, si hic eidem ut patri crimen denunciaret, volens, ut delinquentem non nisi secreto nomine, vel non nisi uno alterove præsentem & taciturno moneat, corrigat aut puniat, id omnino servare teneatur superior, peccetque graviter, si denunciatum publicè confundat aut puniat, ita Arg. can. si peccaverit. caus. 2. q. 1. cum communi, Reiffent. h. t. n. 74. ne aliàs injustè diffamando subditum, non tam paternum correctorem, quam injustum proditorem ageret, ut dicitur cit. can. Si verò crimen jam est notorium, aut majori parti communitatis cognitum, non tenetur superior juxta petitionem denunciantis procedere, in corrigendo & puniendo denunciatum, sed potest, imò plerumque tenetur, processum criminalem contra illum instituere per modum inquisitionis, maximè dum delictum est scandalosum, Reiffent. num. 75. cum Ludov. de Ameno in praxi criminali tit. 9. v. denunciatio §. 1. n. 7. ed. quòd occasione denunciationis evangelicæ, cum resciat delictum notorium, jam ex officio inquirere, & inquirendo instituere processum possit, & bono communi exigente teneatur, non quidem vi denunciationis evangelicæ, sed vi officii sui, etiam nullam faciendo in processu mentionem istius sibi factæ denunciationis: quin & potest denunciante adhibere testem, aut eidem, ut Reiffent. mandare, ut denunciaret judicialiter, si delictum vergat in præjudicium communitatis vel ter-

R. P. Leur. jur. can. Lib. V.

tii: cum etiam in eo casu, quisque ex se teneatur denunciare judicialiter, adeoque denuncians petens à superiore servari modum aliàs in denunciatione evangelica servandum, audiendus non est.

Quest. 27. An & quando superior delicta occulta sibi charitative denunciata, revelare, haustaque ex hac denunciatione scientia viri possit?

R Esp. Ad primum: Prælati seu Superior delictum occultum gravè charitative sibi denunciatum manifestare aliis non debet, si solus emendare possit; si verò id non potest, debet illud manifestare alteri potenti adhibendum remedium; Quin &, si is solus ad hoc non sufficiat, pluribus, qui necessarii videbuntur ad denunciati emendationem, Laym. L. 3. tr. 4. c. 3. n. 4. Idque, etiam si denunciatus inhibuerit adhiberi plures; cum aliàs hæc denunciatio frustraretur suo fine, qui est emendatio denunciati, aut etiam impeditio vel amolitio scandali, aut damni, si quod ex delicto denunciato imminet tertio alicui, aut is de facto patitur. Sic in specie per se loquendo concessum est patri familias delicta occulta etiam gravia liberorum, famulorum, & ancillarum revelare matri familias, & ob paritatem, aliis licitum est, eorundem delicta denunciare tali personæ, quæ ob incumbentem ei curam administrandi familiam, jus & autoritatem habet salubriter corrigendi, & puniendi istiusmodi domesticorum delicta. Idem est de revelatione talium delictorum occultorum à scholaribus commissorum, facta eorum præceptoribus puniendi gratia; modò ex tali revelatione & punitione plus commodi, quam incommodi secuturum speretur, Laym. l. 3. t. 3. p. 2. c. 4. n. 11. citati: Navar. in manual. c. 25. n. 58. Molin. de just. t. 4. d. 29.

2. Resp. Ad secundum: quamvis Prælati denunciatum sibi delictum subditi sui secretum servare teneatur, nullà causâ urgente ad ejus revelationem; nihilominus notitiâ illius haustâ ex ejusdem delatione charitativa uti potest ad delinquentis gubernationem, v. g. invigilando illi sollicitius, præscindendo occasiones, mittendo illum aliò, vel etiam movendo ab officio sub probabili aliqua ratione citra ejus infamiam, Laym. L. 3. tr. 6. c. 2. num. 5.

Quest. 28. An & qualiter Prælati, Pater familias, Ludimagister constituere possit aliquos, qui suorum delicta observent, ad charitative ea sibi denunciandum.

R Esp. Cum Laym. L. 3. t. 3. p. 2. c. 4. n. 12. citante Bannez. & Turrian. id eum posse, attendendo tamen constituti denunciatoris ingenium, prudentiam, affectus; cavendòque, ne plùs ei credat, quàm oportet, spectatis omnibus circumstantiis; item cavendo, ne jubeat observari in particulari personam certam, quæ alioquin publicè suspecta non est, ne aliàs ejus fama patiat; quamvis tamen quandoque talis causa esse possit, v. g. periculum impendentis mali alicujus, ob quam talis qualis diminutio famæ personæ jussu observari, posthabenda sit ejusdem spirituali bono aliorumve damno, Laym. l. c. item curando, ne constitutus ad observandum & denunciandum, factaque ab eo denunciatio cognosci possit à denunciato, nisi aliud gravitas aut periculum postulet, & tum non curandum, quòd